

**ПАРАДОКСИЗЪМ – Последният
Литературен, Художествен и
Философски Авангард на Второто
Хилядолетие**

Translated by Albena Tchamova, Maria Nikolova

[From the book: **NonPoems**, by Florentin Smarandache, Xiquan Publishing House, Phoenix, Chicago, 1991, 1992, 1993; the volume contains very experimental so called, such as:

- poems without verse;
- poems without poems;
- poem-drafts;
- drawn-poems;
- poems in Pirissanorenoch (language spoken in the South-West of the United States by a single person);
- super-poems;
- graphic poems;
- upset-poems.]

А) Определение:

Парадоксизмът е авангардно движение в литературата, изкуството, философията, науката, основано на използването на огромен брой антитези, парадокси, противоречия, притчи, несъгласия в произведенията.

То е основано през 1980-те години и предвождано от писателя Флорентин Смарандаке, който изтъква: “Целта е да се разшири художествената сфера чрез не-художествени елементи, особено чрез създаване на противо-време и противо-чувство. Също, чрез експериментиране”

Б) Етимология:

Парадоксизъм =Парадокс+изъм, означава теория и обучение за използване на парадокси в литературното и художественото творчество.

В) История:

Парадоксизмът започва като анти-тоталитарен протест срещу едно затворено общество, Румъния през 1980-те години, където цялата култура беше манипулирана от малка група хора. Само техните идеи и техните публикации имаха значение. Ние не можехме да публикуваме почти нищо. Тогава, аз заявих: ”Нека да правим литература...без да правим литература! Нека да пишем...без да пишем нищо в действителност. Как? Просто: литература-образ!

“Полетът на птицата” например, представлява “природна поема”, която не е необходимо да бъде записана, бивайки по-очевидна и възприемана на

всеки език, отколкото няколко знака нанесени върху хартията, които, в действителност представляват “художествена поема”: деформирана, резултат от превода, направен от наблюдателя на наблюдавания, а преводът води до изопачаване.

“Колите, дрънкащи на улицата” беше “градска поема”, “жънещите селяни”-“пропагандистка поема”, “сън с отворени очи” – “сюрреалистична поема”, “глупавото говорене” – “дадаистка поема”, “разговор на китайски за човек, непознаващ този език” – “летристка поема”, “редуващите се дискусии на пътници в ж.п.гара, на различни теми” – “пост-модерна поема” (интертекстуализъм).

Вие желаете вертикална класификация? “Визуална поема”, “звучна поема”, “обонятелна поема”, “вкусова поема”, “осезателна поема”. Друга класификация по диагонал: “поема-феномен”, “поема-състояние на духа”, “поема-нещо”.

Подобно е положението в рисуването, в скулптурата – всичко срещано в природата, вече е направено.

Следователно, ние направихме ням протест!

По-късно, аз основах това върху противоречията. Защо? Защото в това общество ние живяхме двоен живот: един официален – разпространяван от политическата система, и един друг-реален. В медиите бе провъзгласявано, че “нашият живот е чудесен”, но в действителност “нашият живот беше мизерен”. Парадоксът разцъфтяваше! И тогава ние взехме творчеството на подбив, в обратен смисъл, по синкретичен

начин. Така беше роден парадоксът! Народният хумор, изключително на мода в “епохата” на Чаушеску, като интелектуална въздишка, беше великолепен изблик.

“НО”-то и “Анти”-то от моя парадоксистки манифест имаха съзидателен характер, съвсем не нихилистки (С. М. Рора). Преминаването от парадоксите към парадоксизма беше документално описано от Titu Popescu в неговата класическа книга за движението: “Естетика на Парадоксизма”(1994). Докато I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, Gh. Niculescu изучаваха парадоксизма в моите литературни творби N. Manolescu изтъкна, относно един от моите ръкописи на не-поеми, че те са “срещу-косъма”.

Аз нямах предшественици, които да ми влияят, но бях повлиян от “обърнатата с главата надолу ситуация”, която съществуваше в страната. Аз започнах от политиката, обществото, и веднага стигнах до литературата, изкуството, философията, дори до науката.

Чрез експерименти се получават нови литературни, художествени, философски или научни термини, нови процедури, методи или дори алгоритми за творчество. В един от моите манифести аз предложих смисъла на обсебването, промени от преносен към точен смисъл, обърнатата обратно интерпретация на лингвистични изрази.

През 1993 аз направих парадоксистка обиколка из литературните сдружения и университети в Бразилия. В рамките на 30 години бяха публикувани 30 книги и над 200 коментарии

(статии, критики), плюс 5 национални и
интернационални антологии”

(Флорентин Смарандаке)

Г) Отличителни черти на Парадоксизма (от Флорентин Смарандаке)

Основна Теза на Парадоксизма:

Всичко има значение и не-значение, които са
в хармония едно със друго.

Същина на Парадоксизма:

а) смисълът притежава не-смисъл, както и
обратно

б) не-смисълът притежава смисъл.

#Мото на Парадоксизма:

“Всичко е възможно, невъзможното също!”

#Символ на Парадоксизма:

(спирала – оптическа илюзия, или порочен
кръг)

Разделителни граници с другите Авангардни
движения:

- парадоксизмът има смисъл, докато
дадаизмът, летризмът и движението на абсурда
нямат;

- по-точно парадоксизмът разкрива
противоречията, антиномиите, анти-тезите, анти-
фразите, антагонизма, не-конформизма, с други
думи парадоксите във всичко (в литературата,

изкуството, науката), докато футуризмът, кубизмът, сюрреализмът, абстракционизмът и всички останали авангардни течения не се фокусират върху тях.

Насоки на Парадоксизма:

- да използва научни методи (особено алгоритми) за създаване (а също и за изучаване) на литература и изкуство на противоречията;

- да създава литература и изкуство на противоречията в научните сфери (използвайки научни: символи, мета-езици, матрици, теореми, леми, и др.).

Д) Трети Парадоксистки Манифест

Следователно, не ми налагайте никакви литературни правила! Или, ако го правите, аз със сигурност няма да ги зачета. Аз не съм поет, и затова пиша поезия. Аз съм анти-поет или не-поет.

Така аз дойдох в Америка, за да изградя наново Статуята на Свободата на Поезията, спасена от тиранията на класиката и неговата догма.

Аз допуснах всякаква дързост:

- анти-литература и литература за нея;

- фиксирани гъвкави форми, или живото лице на смъртта!

- стил на не-стила;

- поеми без стихове

(защото поемите не означават думи)

-неми поеми с крещящ глас;

- поеми без поеми (защото представата за “поема” не съвпада с никоя дефиниция намерена в речници или енциклопедии) – поеми, които съществуват чрез своето отсъствие;

- след-военната литература: страници и страници, бомбардирани от мръсотия, баналност, и не-поетичност;

- паралингвистична поезия (единствено!): графика, лирически портрети, рисунки, чернови...

- поеми без думи, поеми без изречения;

- съвсем свободна, обърната с главата надолу поезия и тривиална херметична поезия;

- разбираем неразбираем език;

- нерешени и отворени проблеми от математиката като прекрасни поеми на духа – в този технически век, ние трябва да облечем изкуството в научна форма;

- персонализиране на безличностни текстове;

- електрически удар;

- преход от невъзможното към възможното, или трансформация от ненормалното към нормалното;

- за изкуство на не-изкуството;

- прави литература от всичко, прави литература от нищо!

Поетът не е принц на патиците! Понятието “поезия” и неговите производни са станали старомодни в този век, и хората им се смеят с пренебрежение. Аз се срамувам да заявя, че създавам лирически текстове, аз ги крия. Хората вече нито четат, нито слушат лирически текстове,

но те ще прочетат тази книга, защото в нея няма нищо за четене!

Все пак движението Парадоксизъм не е нито нихилизъм, нито несъответствие. Книгата на непоемите е протест срещу търговията с изкуството. Вие, писатели, продавате ли своите чувства? Само за пари ли творите? Публикуват се само книги за престъпления, секс, ужас. Къде е истинското Изкуство?

Една молба...

Вие можете да намерите в тази книга от неподбрани поеми всичко, от което нямате нужда и което не харесвате: поеми, които не са за четене, не са за слушане, изобщо не за писане. Насладете им се! Само след досадата вие наистина можете да узнаете какво означава удоволствието.

Те предлагат огледало на всяка безкрайна душа. Изкуството, общо казано, е тласнато до своите последни възможни граници към неизкуство, и дори понататък...

По-добре книга с празни страници, отколкото такава, която не казва нищо.

По-нататък се използва много абстрактен и символичен език, но в същото време много конкретен: не-рестриктивни стихове с всякаква форма или съдържание. Той използва клише срещу себе си.

**ВСИЧКО Е ВЪЗМОЖНО, СЛЕДОВАТЕЛНО:
НЕВЪЗМОЖНОТО СЪЩО!**

Така че, не се учудвайте на тази анти-книга! Ако не я разбирате, това означава, че вие разбирате всичко. Това е целта на манифеста. Защото

Изкуството не е за разума, а за чувствата. Защото
Изкуството е също и за разума.

Опитайте се да интерпретирате това, което не
може да се интерпретира! Вашето въображение би
разцъфтяло както кактус в пустиня.

Но, Американският Манифест на
ПАРАДОКСИЗМА е по-специално бунт на емигранта
в Съединените Щати, който не говори английски,
срещу езика – анти-езикова книга написана на
повече от развален английски (Американската реч
на Утрешния ден?)...

[От книгата: НеПоеми, от Флорентин
Смарандаке, Издателска къща Xiquan, Phoenix,
Chicago, 1991, 1992, 1993;

книгата съдържа така наречените силно
експериментални текстове, като:

-поеми без стихове;

-поеми без поеми;

-поеми-чернови;

-нарисувани-поеми;

-поема на Pirissanorench (език, на който
говори един човек в Юго-Западните Съединени
Щати);

-супер-поеми;

-графични поеми;

- объркани поеми.]